

Året der gik - 2015

Et år er hurtigt væk. 2015 er netop forsvundet og kommer næppe tilbage. Jeg vil traditionen tro her ved årsskiftet informere om aktiviteter i Dansk Jagtakademi i året, der er gået.

I en nøddeskal kan man sige "alt ved det gamle". Samarbejdet med Orbicon og Faunaforst om at rådgive Forsvarsministeriet i temaet om naturforvaltning på de danske skyde- og øvelsesterræner har fyldt meget og kommer til at række ind i det nye år også. Projektet med kronvildt på Sjælland, der er foregået i regi af Københavns Universitet, blev formelt afsluttet sidste nytår, men der har været mange spændende udløbere og nye kontakter. Der er forstsat et meget tæt samarbejde med universitetet både om undervisning og projektudvikling. Og så har året budt på helt nye temaer, fx forvaltning af mårhund. Og ikke mindst har emnet om blyfri jagttammunion fyldt rigtig meget og givet spændende kontakter til netværk og eksperter både i Danmark og i udlandet.

Der har i årets løb været et tæt samarbejde med en række partnere, herunder ikke mindst Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Faunaforst, Orbicon, Københavns Universitet, Aarhus Universitet, 15. Juni Fonden, COWI, Naturstyrelsen, Habitats, Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum, Syddjurs Kommune, DGI, Kalø Økologisk Landbrugsskole, Nationalpark Mols Bjerge, Danmarks Jægerforbund, Skandinavisk Dyrepark, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Waterfowl and Wetlands Trust og en række øvrige danske og udenlandske institutioner og enkeltpersoner. Tak til alle for inspirerende samarbejde.

GODT NYTÅR!

Rønne, januar 2016.

FOD og Forsvarsministeriets naturforvaltning

FOD (Faunaforst, Orbicon og Dansk Jagtakademi) blev i foråret prækvalificeret til at give tilbud på Forsvarsministeriets nye rammeaftale om naturforvaltning. Men vi tabte selve tilbuddet. Alligevel har der hen over året været mange opgaver med at få afsluttet delprojekter under den tidligere rammeaftale. Tidligt på året blev det såkaldte ”projekt militærnatur” afsluttet med udgivelse af et katalog over potentielle projekter, hvoraf nogle er under gennemførelse. I forhold til de enkelte militære terræner har Dansk Jagtakademi primært været knyttet til Borris Skydeterræn især med myndighedsbehandling på konkrete naturplejeprojekter og ligeledes planlægning for den kommende Natura 2000-planperiode.

En del opgaver vil række ind i 2016, herunder bl.a. rådgivning i forbindelse med Forsvarsministeriets samlede Natura 2000-planlægning. Ligeledes er vi involveret i gennemførelse af konkrete naturplejetiltag på en række terræner samt et projekt om brug af biomasse fra naturpleje i ministeriets egen energiforsyning.

Skovskolen og Københavns Universitet

Projektet til forvaltning af kronvildt på Sjælland blev afsluttet med udgivelse af bogen ”Kronvildt på Sjælland – resultater af tre års praksisorienteret forskning og forvaltning”, se <http://ign.ku.dk/formidling/publikationer/rapporter/filer-2015/kronvildt-sjaelland-978-87-7903-682-6.pdf>.

Ligeledes i regi af Skovskolen og Københavns Universitet og ligeledes med finansiering fra 15. Juni Fonden har Dansk Jagtakademi i løbet af 2016 gennemført en udredning om behovet for fortsat at kræve brug af skovhagl til haglbøssejagt i skove. Dette har mange steder været et krav, siden blyhagl blev forbudt i 1996, men bortset fra nogle ganske få steder med produktion af høj kvalitetstræ til finerskæring er kravet i dag overflødigt. Redegørelse og konklusioner kan findes i rapporten: ”Skovhagl – er der fortsat grundlag for en særlig forvaltning?”, se http://forskning.ku.dk/find-entforsker/?pure=files%2F138856612%2Fskovhagl_IGU.pdf.

Ud over projektvirksomheden har Dansk Jagtakademi forestået undervisning og kursusledelse for en række af Skovskolens kurser, herunder sommerkurset Vildtpleje og vildtforvaltning, hvilket er foregået i tæt samarbejde med Faunaforst.

Samarbejde med Faunaforst

I hele 2015 har Dansk Jagtakademi haft kontorfællesskab med Faunaforst i Favrskov Erhvervscenter i Hinnerup. Dette giver et godt fagligt miljø til at arbejde med de fælles opgaver, vi har for fx Forsvarsministeriet, men også til at udvikle nye samarbejds-vinkler. Ud over det nævnte samarbejde om uddannelse inden for vildtforvaltnings-sektoren, har vi sammen bidraget til evaluering af den statslige forvaltning af mårhund (se nedenfor), og Dansk Jagtakademi har bistået med udvikling af forvaltningsplanen for Melleмомrådet i Lille Vildmose og ligeledes for Klelund Dyrehave, der begge er opgaver, hvor Faunaforst er dybt involveret.

Jagtbare arter

I efteråret 2014 assisterede Dansk Jagtakademi via COWI Naturstyrelsen i udarbejdelse af en strategisk plan for artsforvaltning. Arbejdet var temaopdelt, og akademiets emne var ”arter, der er genstand for jagt og fiskeri”. Dette resulterede i et meget koncentreret udrednings- og skriveforløb kombineret med en afsluttende workshop, hvor øvrige temaer også blev præsenteret. Dette arbejde blev afsluttet og publiceret i 2015, se rapporten her: <http://naturstyrelsen.dk/media/136589/arter-der-er-genstand-for-jagt-og-fiskeri.pdf>.

Mårhund-evaluering

COWI inviterede i 2015 Dansk Jagtakademi med i et arbejde for Naturstyrelsen angående evaluering af handlingsplanen for mårhund. Faunaforst blev ligeledes inddraget. Det førte til en udredning, hvor vores bidrag primært var at tappe reguleringsjægerne for viden og erfaring bl.a. igennem en spørgebrevsanalyse. Arbejdet mundede ud i en række konklusioner og anbefalinger, som går videre i diskussionen af forvaltning af mårhund i Danmark i regi af Naturstyrelsen og Vildtforvaltningsrådet. Se rapporten her: <http://naturstyrelsen.dk/media/162566/evaluering-af-indsatsplan-mod-maarhund-endelig-version-28-05-2015.pdf>

Kalø Økologisk Landbrugsskole og Nationalpark Mols Bjerger

I regi af Kalø Økologisk Landbrugsskole og med finansiering fra Nationalpark Mols Bjerger har Dansk Jagtakademi i foråret 2015 gennemført en udredning under titlen: ”Trækfugle i den nordvestlige del af Nationalpark Mols Bjerger - Et studie i betydningen af områdets økologiske rum”. Den gennemgår områdets trækfugle, og hvordan de udnytter de naturlige ressourcer. Ligeledes behandles begrebet økologisk rum, og der gives ideer til, hvordan der kan planlægges og gennemføres konkrete tiltag, der udvider det økologiske rum og dermed grundlæggende styrker områdets biodiversitet. Der foreligger en rapport, som dog ikke er publiceret.

Blyfri jagtammunition

15. Juni Fonden bevilgede i 2013 midler til at gennemføre et forsøg med effektiviteten af blyfri riffelammunition. Dette er nu afsluttet. Vi fik data på nedlæggelse af i alt 657 større pattedyr (mest kronedyr). En tredjedel blev nedlagt med bly og to tredjedele med kobberammunition. Vi konkluderede, at der ikke er den nogen forskel på effektiviteten, se rapporten ”Blyfri riffelammunition - effektivitet under praktisk jagt” http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/Bly/150615_Blyfri_riffelammunition_RAPPORT.pdf. Arbejdet blev gennemført i samarbejde med Danmarks Jægerforbund og Aarhus Universitet. Som et led i projektet afholdt vi den 20. april 2015 en international konference om emnet. Der foreligger en rapport for dette arrangement. Ydermere er en videnskabelig artikel parat til indsendelse til vurdering.

Danmark har for længst sluppet blyhagl, og andre lande har stor interesse for vores erfaringer. I Storbritannien er der en heftig debat, og Dansk Jagtakademi har i årets løb haft et tæt samarbejde med forskere fra Wildfowl and Wetlands Trust herunder udgivelse af proceedings fra et symposium, som blev afholdt i Oxford i december 2014, se rapporten ”*Lead Ammunition: understanding and minimising the risks to human and environmental health*” her: <http://oxfordleadsymposium.info/>. Ydermere deltog vi den 1. oktober 2015 i et møde i EU-Kommisionen om spørgsmålet om blyammunition. Dette skete bl.a. i sammenhæng med, at EU overvejer at liste metallisk bly som et miljøfarligt stof, hvilket vil være et stort skridt i retning.

Hen over sommeren gennemførte Dansk Jagtakademi en undersøgelse af, i hvilket omfang blyfri riffelammunition er til rådighed for danske jægere i detailhandelen i Danmark. Undersøgelsen byggede på et elektronisk spørgebrev til danske jagtforretninger suppleret med undersøgelse af markedet via internettet samt telefonisk kontakt til en række forhandlere. Det konkluderedes, at blyfri riffelammunition i høj grad er til rådighed i danske jagtforretninger til priser, der er sammenlignelige med blyholdige produkter. Fokus fra myndigheder og organisationer igennem en plan for udfasning af blyholdig riffelammunition vil kunne styrke udviklingen af og øge udbuddet af blyfri typer. Se:

http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/Bly/150820_Blyfri_riffelammunition_forhandlerundersoegelse_RAPPORT.pdf

Dansk Jagtakademi har hen over året markeret spørgsmålet om bly i jagtammunition i medierne og sat fokus på, at bly mest af alt er ren gift for jagtens fremtid. Dette er blevet highlightet i jagtmagasinet Jagt, Vildt & Våben. BBC viste i november sagen så megen interesse, at de sendte et TV-hold herover. Det kom der dette program ud af: <http://www.bbc.com/news/science-environment-34861602>. De danske myndigheder og organisationer viser ikke spørgsmålet om blyforgiftning af økosystemer og konsumenter fra jagtammunition nogen synderlig interesse.

Jagtvæsner

På opdrag af Herregårdsjægerforeningen er i 2015 påbegyndt en undersøgelse af de danske jagtvæsner. Undersøgelsen bygger primært på en spørgebrevsundersøgelse, hvor dataindsamlingen er foretaget hen over efteråret, samt analyser af biotopplaner og udsætning af fasaner. Undersøgelsen afsluttes i foråret 2016.

Karpenhøj Naturcenter

Syddjurs Kommune og DGI har besluttet at lægge de to institutioner Naturcenter Syddjurs og DGI Karpenhøj sammen. Det sker med virkning fra 1. januar 2016, og kommunen har spurgt mig, om jeg vil være formand for bestyrelsen for den nye institution Karpenhøj Naturcenter. Det har jeg sagt ja til, og vi har foreløbigt fået overstået alle formalia samt ansat en centerleder. Tag et nærmere tjek på www.karpenhoej.dk, og kik gerne forbi stedet, der ligger underskønt med udsigt over

Ebeltoft Vig og Mols Bjerger i baghaven. Der er gode tilbud til alle med interesse for natur – virksomheder, skoler, lokale borgere, turister etc.

Skribentvirksomhed og foredrag

Dansk Jagtakademi er fast leverandør af klummer til Jagt, Vildt & Våben, og har i årets løb dækket bl.a. blyfri jagtammunition (se ovenfor) og forvaltning af kronvildt i Danmark, hvor der er givet dumpekarakter til den danske model. I mellemtiden er der forslag om nye jagttider og indføring af nye forvaltningsprincipper. Men der er lang vej endnu, før vi har en forvaltning, der kan kaldes bare nogenlunde forsvarlig.

Ydermere har vi leveret stof til Jagthunden under emnet ”*Hvor ofte kan man træne?*”, se <http://docplayer.dk/892608-Jagthunden-hvor-ofte-kan-man-traene-hvor-stor-er-forstyrrelsen-naar-vi-traener-paa-marken-hvad-kan-vi-goere-for-ikke-at-stresse-fuglene.html>.

I slutningen af januar deltog Dansk Jagtakademi på vegne af FOD i biodiversitets-symposiet på Aarhus Universitet med foredraget: ”*Militæret som naturforvalter – når naturen bliver smadret på den fede måde*”, der var en gennemgang af moderat habitatforstyrrelsers gunstige effekt på biodiversitet på militære arealer. Præsentationen ligger her: http://bios.au.dk/uploads/media/Forandring_Kanstrup_01.pdf.

Den 8. maj inviterede Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum til en høring om gentænkning af museet, og vi bidrog med et foredrag om formidling af jagt og de mange konkrete aspekter, der er af netop jagt set i sammenhæng med kultur og natur. Ironisk nok valgte regeringen senere på året i sin visdom at flytte museet til Jylland.

Den 15. juni bidrog vi til et arrangement i regi af Lemvigegnens Landboforening om græsning som naturpleje. Det fandt sted ved Flyndersø, og temaet var spørgsmålet om at forene græsning med jagtinteresser, hvor der i nogle tilfælde har vist sig modsætningsforhold.

Den 19. september deltog vi i en høring om Nationalpark Thy arrangeret af Biologisk Forening Nordvestjylland. Med foredraget ”*Nationalpark Thy – er det en rigtig nationalpark?*” var bidraget at evaluere nationalparken i forhold til IUCN’s standarder for beskyttede områder.

Publikationer udkommet i 2015

Der er i teksten ovenfor indsat links til nogle af de publikationer, der vedrører de enkelte projektemner. Følgende er en mere komplet liste over publikationer, som Dansk Jagtakademi har været involveret i, og som er udkommet i 2015. Ikke alle er tilgængelige på internettet, men kan fås ved henvendelse til Dansk Jagtakademi.

Kanstrup, N.; Kitnæs, K.; Thomsen, S.M.; Bengtsson, S. & Moeslund B. *Projektkatalog – Militærnatur. Synergi mellem militær arealanvendelse og naturudvikling.* Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. 2015.

Kanstrup, N.; Madsen, P.; Stenkjær, K.; Buttenschøn, R.M. & Jensen, A. *Kronvildt på Sjælland. Resultater af tre års praksisorienteret forskning og forvaltning.* In-

stitut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, 2014. <http://ign.ku.dk/formidling/publikationer/rapporter/filer-2015/kronvildt-sjaelland-978-87-7903-682-6.pdf>.

Kanstrup, N.; Buttenschøn, M.; Stenkjær, K.; Madsen, P. & Jensen, A. *Forvaltning af kronvildt (Cervus elaphus) på Sjælland: Hvordan inddrager man de lokale aktører?* Flora og Fauna 120 (3+4) side 104-105. 2014.

Kanstrup, N., & Stenkjær, K. *Skovhagl – er der fortsat grundlag for en særlig forvaltning?* Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet. 2015. http://forskning.ku.dk/find-en-forsker/?pure=files%2F138856612%2Fskovhagl_IGU.pdf.

Kanstrup, N. *Arter der er genstand for jagt og fiskeri. En udredning gennemført for Naturstyrelsen.* 2014. <http://naturstyrelsen.dk/media/136589/arter-der-er-genstand-for-jagt-og-fiskeri.pdf>.

Brøgger-Jensen, S.; Martens B. & Kanstrup, N. *Evaluering af indsatsplan mod mårhund.* Naturstyrelsen. Maj 2015. <http://naturstyrelsen.dk/media/162566/evaluering-af-indsatsplan-mod-maarhund-enderlig-version-28-05-2015.pdf>.

Kanstrup, N & Knudsen, N.V. (Eds.) *Efficacy and other aspects of transition from lead to non-lead rifle ammunition. Report from conference, Denmark, 22 April 2015.* Published by the Danish Academy of Hunting. 20 May 2015.

Kanstrup, N. & Balsby, T.J.S. *Blyfri riffelammunition – effektivitet under praktisk jagt.* Dansk Jagtakademi. Rapport 1506-01. 2015. http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/Bly/150615_Blyfri_riffelammunition_RAPPORT.pdf.

Kanstrup, N. *Blyfri riffelammunition - udbud i danske jagtforretninger.* Rapport 1508-02. Dansk Jagtakademi 2015. http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/Bly/150820_Blyfri_riffelammunition_forhandlerundersogelse_RAPPORT.pdf

Kanstrup, N. *Practical and social barriers to switching from lead to non-toxic gunshot – a perspective from the EU.* I: Delahay, R.J. & Spray, C.J. (Eds.) (2015). Proceedings of the Oxford Lead Symposium. Lead Ammunition: understanding and minimising the risks to human and environmental health. Edward Grey Institute, The University of Oxford, UK. 152pp. <http://www.oxfordleadsymposium.info>

Thomas, V.G.; Kanstrup, N. & Gremse, C. *Key questions and responses regarding the transition to use of lead-free ammunition.* I: Delahay, R.J. & Spray, C.J. (Eds.) (2015). Proceedings of the Oxford Lead Symposium. Lead Ammunition: understanding and minimising the risks to human and environmental health. Edward Grey Institute, The University of Oxford, UK. 152pp. <http://www.oxfordleadsymposium.info>.